

Dom direktupphandling – Tekniska verken

Högsta förvaltningsdomstolens dom HFD 2018 ref. 60

Joakim Tollin, Tekniska verken i Linköping
Kristian Pedersen, Advokatfirman Kahn Pedersen

Agenda

- > Upphandlingen
- > Förvaltningsrätten och kammarrätten
- > Högsta förvaltningsdomstolen
- > Slutsatser av domen – vad gäller vid direktupphandling?

Upphandlingen

Upphandlingen

- > Tekniska verken i Linköping AB (TvAB) – inköp av nytt arkiv för registraturen – hyllarkiv samt ritlådor.
- > Enligt TvAB:s inköbspolicy ska alla direktupphandlingar över 100 000 SEK konkurrensutsättas.
- > TvAB använder TendSigns direktupphandlingsmodul.
 - > Enkelt och smidigt att få in anbud.
 - > Avlastar inköpsavdelningen – projektledare och projektörer köper själva.
 - > Säkerställer uppfyllande av dokumentationsplikten.

Upphandlingen

- > Att det var fråga om direktupphandling framgick av förfrågningsunderlaget.
- > Anbuderna skulle utvärderas utifrån en avvägning mellan pris och kvalitet,
- > *"det vill säga vilka som bäst anses uppfylla [Tekniska verkens] behov och som samtidigt är det mest ekonomiskt fördelaktiga"*.

Upphandlingen

- > Ingen avtalsspärr vid direktupphandling.
- > Normalt tecknar TvAB avtal först och upplyser om beslutet efteråt.
- > Denna gång skickades meddelande om beslutet innan avtal tecknats.
- > En av anbudsgivarna ansökte om överprövning.
- > Yrkade och erhöll interimistiskt beslut i förvaltningsrätten.
- > Detta var starten på ett överprövningsmål som pågick i två år.

Förvaltningsrätten och kammarrätten

Förvaltningsrätten och kammarrätten

- > Tilldelningsgrunden det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kräver enligt 15 kap. 16 § LUF att tilldelningskriterierna viktas eller anges i fallande prioritetsordning.
- > TvAB har endast förbundit sig att göra en "avvägning" mellan pris och kvalitet utan att precisera varken viktning eller hur nämnda två bedömningskriterier förhåller sig till varandra i prioritet.
- > Förfrågningsunderlagets utformning strider därmed mot LUF:s krav.
- > Kammarrätten instämde i allt väsentligt i förvaltningsrättens bedömning.

Högsta förvaltnings- domstolen

Högsta förvaltningsdomstolen

- > Att myndigheten kan välja att låta sig inspireras av de detaljerade och direktivstyrda reglerna medför inte att de reglerna blir tillämpliga vid en eventuell domstolsprövning.
- > Det är fortfarande endast bestämmelserna om när direktupphandling får ske de grundläggande principerna som utgör den rättsliga ramen för upphandlingens utformning och som kan ligga till grund för överprövningen i domstol.
- > En konsekvens av att principerna enligt svensk lag har getts generell tillämplighet är att EU-domstolens tolkning av principerna får genomslag även vid upphandlingar som ligger under tröskelvärdena och saknar gränsöverskridande intresse.

Högsta förvaltningsdomstolen

- > En annan sak är att relevansen och den faktiska innebörden av de olika principerna varierar med hänsyn till varje enskilt upphandlingsärendes karaktär och föremål.
- > Även värdet på upphandlingen är av betydelse för vilka krav som principerna rent faktiskt ställer på den upphandlande myndigheten.

Högsta förvaltningsdomstolen

- > Principerna kan i vissa fall, med hänsyn t.ex. till upphandlingens storlek, i sig ställa krav på att någon form av konkurrensutsättning sker även vid en direktupphandling.
- > Avsaknaden av detaljreglering gör dock att den upphandlande myndigheten även i dessa fall har stor handlingsfrihet när det gäller hur detta ska göras.
- > Om en myndighet i en direktupphandling väljer att vända sig till flera leverantörer får principerna större praktisk betydelse än om kontakt tas med endast en leverantör.
- > Vid en annonsering måste myndigheten se till att underlagen är tillräckligt tydliga och att alla anbudsgivare ges samma förutsättningar.
- > Inte heller i dessa fall kan dock kraven ställas lika högt som när det gäller de detaljreglerade förfarandena.

Högsta förvaltningsdomstolen – bedömningen i målet

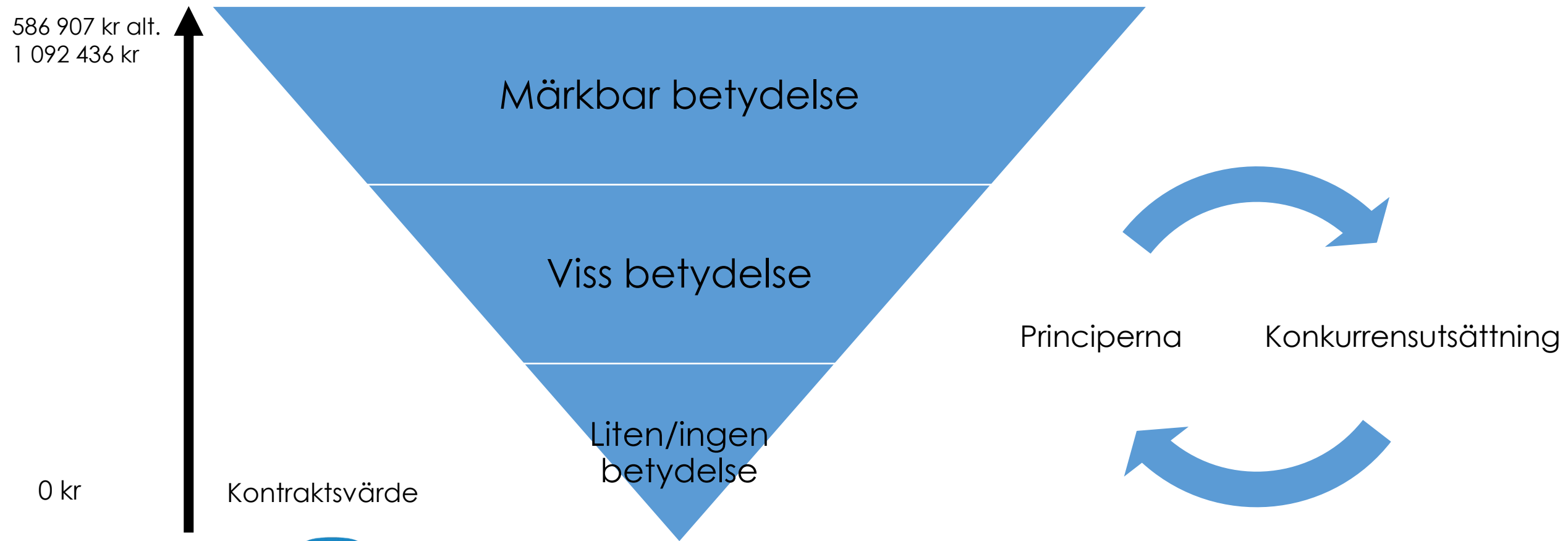
- > De utvärderingskriterier som har angetts är i och för sig allmänt hållna och ger TvAB ett betydande handlingsutrymme vid prövningen av inkomna anbud.
- > Med hänsyn till att det är fråga om en direktupphandling och att förfrågningsunderlaget inte är utformat så att det öppnar för godtyckliga eller osakliga bedömningar har inte underlaget utformats i strid med de allmänna principerna för upphandling.

Slutsatser av domen – vad gäller vid direktupphandling?

Slutsatser av domen – principernas betydelse vid direktupphandling?

Kristian Pedersen
Advokat/Partner
Mobil: 0720 50 92 22
kristian.pedersen@kahnpedersen.se

Joakim Tollin
Projektledare/Upphandlare
Tfn: 013-20 80 91
joakim.tollin@tekniskaverken.se

